

Oprukkend MOS in het secundair onderwijs

Meten is weten

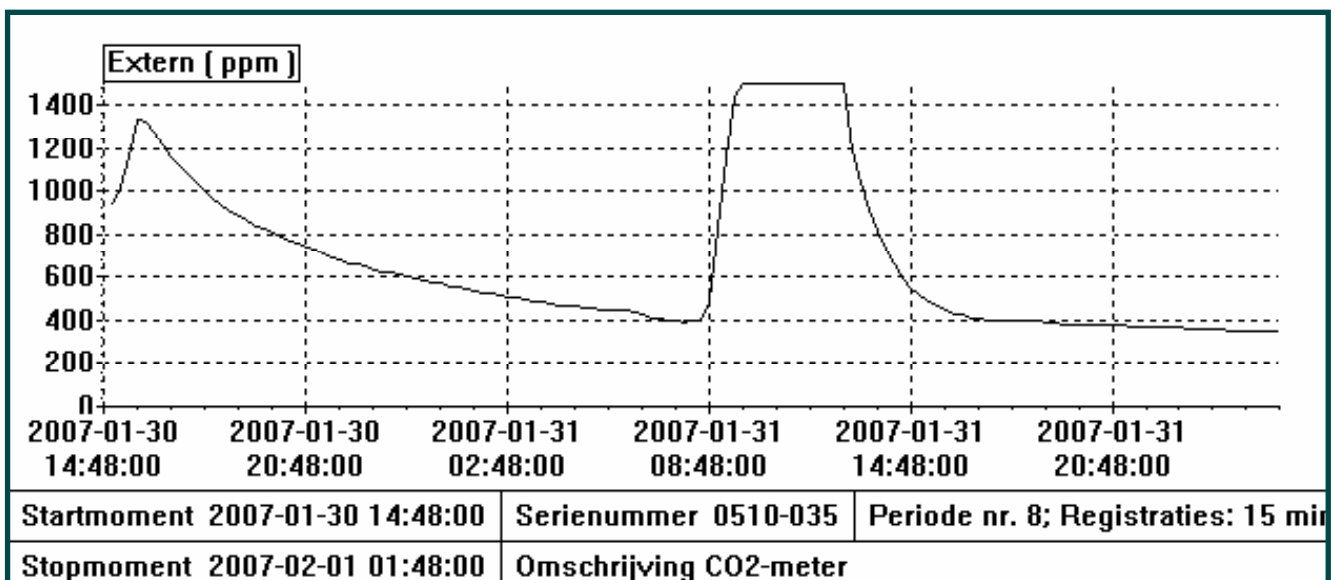
Statistieken wijzen uit dat tussen 1990 en 2005 de CO₂-uitstoot in belangrijke mate steeg: van 100% in 1990 over 216 % in 1994 tot 139 % in 2005. Het aandeel in die totale CO₂-uitstoot van scholen bedroeg in 2005: 3 %. Tussen 2008 – 2012 wil Europa de CO₂-uitstoot met 5% verminderen t.o.v. het niveau van 1990.

Niet alleen de buitenluchtkwaliteit maar ook die in klaslokalen is soms erbarmelijk. Dat hebben we in de Provinciale Secundaire School van Diepenbeek na metingen kunnen vaststellen. We deden die metingen met behulp van de energiekoffer die de MOS-begeleiding van Limburg ter beschikking stelt. In die koffer zitten 6 dataloggers (temperatuur, luchtvochtigheid en CO₂), een energiemeter en de software om alle gegevens uit te lezen op een computer in de school.

Naast temperatuur en luchtvochtigheid hebben we ook de CO₂-concentratie en het sluipverbruik gedurende 3 weken gemeten. Met behulp van loggers en een computerprogramma om de waarden te registreren, kostte dat een minimum aan inspanning. Hier concentreren we ons op de CO₂-waarden.

Resultaten van de metingen (elke 15 minuten gedurende 35 uur):

CO ₂ -meting	In ppm (parts per million)		
Periode			
07 01 30 van 14.48u tot 07 02 01 in lokaal A1.01			141 reg. = 35 u
Laagste waarde	352,9		registr./15 min
Hoogste waarde	> 1500		

In lokaal A1.01, nochtans een relatief groot lokaal, steeg de CO₂-waarde het laatste lesuur van dag één (30 januari) heel snel tot boven de waarde 1300 ppm. Het derde en vierde lesuur van de 31ste januari steeg de waarde weer heel snel tot een stuk boven de 1500 ppm (niet meer registreerbaar).

Wat zijn de criteria?

Minder dan 800 ppm is OK.

800 – 1200 ppm: verluchting is wenselijk.

1200 ppm: slecht, verluchten absoluut noodzakelijk. Die waarde kan leiden tot gezondheidsklachten als sufheid, hoofdpijn, branderige ogen en allergieaanvallen.

Zou dat de oorzaak kunnen zijn van concentratiestoornissen bij leerlingen?

We kunnen de resultaten van de metingen zonder veel problemen extrapoleren naar situaties in andere (kleinere) lokalen. Verluchten is de enige remedie!

Hoe optimaliseer je de luchtkwaliteit in een klaslokaal?

1. Gebruik een natte spons om het bord te vegen.
2. Zorg voor afwasbaar (spel)materiaal.
3. Gebruik zo weinig mogelijk open kasten en boekenplanken.
4. Vermijd overvolle vensterbanken.
5. Verlucht het lokaal ten minste één keer per lesuur en tijdens elke pauze tussen 2 lesuren.
6. Hang geen natte jassen in de klas.
7. Reinig vloeren en kasten met een vochtige zeemlap.
8. Zorg voor gladde vloeren, géén vast tapijt.
9. Plaats één of meer kamerplanten in de klas en onderhoud ze goed.

Enkele kampioenen onder de klasplanten zijn de ficus, de rubberplant en de krulvaren.

Niet aanbevolen (omdat hij veel te weinig vocht afgeeft en weinig zuivert): de cactus.

Voor de onlangs in gebruik genomen nieuwe lokalen kozen we voor een mechanisch ventilatiesysteem.

*Provinciale Secundaire School van Diepenbeek
Guido Smets*

Participatie en respect

Werken aan het thema milieu is meer dan een lessenreeks, het is werken aan een attitude waarbij je de hele school betreft. Milieuwinst vertaalt zich immers in concreet gedrag en verantwoordelijkheidszin. De wereld maak je beter als je daar zelf mee begint. De leerlingen van de afdelingen mechanica, elektriciteit, tuinbouw, biotechnieken en textiel gaan dan ook intensief op zoek naar mogelijkheden om die milieu-

gedachte waar te maken. Het PTI staat voor participatie en respect. De leerlingen krijgen van de directie dan ook meteen de kans om andere leerlingen te winnen voor hun milieuvriendelijke ideeën.

Interactieve workshops en gastcolleges zorgen ervoor dat ze de nodige kennis onder de knie krijgen. Wat is de huidige milieuschade en hoe kan die ons leven beïnvloeden? En vooral: wat kunnen we zelf doen? Op beide campussen denken we vervolgens stappenplannen uit om de leerlingen en leerkrachten van de school te sensibiliseren. Leerlingen van het 5de jaar verkennen hun eigen terrein, analyseren afvalproblemen binnen hun afdeling, verfijnen composteermethodes en formuleren samen suggesties voor het schoolbeleid. Onder begeleiding van de ondertussen almaar groeiende groep enthousiaste leerkrachten, kijken we vervolgens uit naar een geschikt bedrijfsbezoek per afdeling. Uiteraard willen we weten waar knappe koppen uit de bedrijfswereld hun mosterd haalden voor het reduceren van het afval binnen hun productielijn.

Jonge leerlingen activeren we via een doe-dag waarbij ze op een creatieve en leerrijke manier ondergedompeld worden in de universaliteit van het milieuprobleem. De leerlingen creëren zelf workshops waarbij afval uit hun eigen afdeling en milieuvriendelijke technieken het basismateriaal vormen. Ze vertellen over hun voorbereiding en leggen de nadruk op het belang van afvalverwerking. Ook Imog wordt ingeschakeld om leerlingen te overtuigen van het belang van sorteren. Een interactieve tentoonstelling

daagt leerlingen uit het probleem bij de kern aan te pakken.

De leerlingen van de afdeling textiel komen op de proppen met een tweedehandskledij-modeshow waarbij 'oud materiaal' in een nieuw kledingstuk wordt gestopt. Ze showen hun creaties tijdens de afsluitende receptie. We evalueren het project op een speelse manier en foto's van de projectdag herinneren de leerlingen aan het belang van hun bijdrage.

Participatieprojecten zijn toonvoorbeelden van engagement. Ze resulteren jaar na jaar in het zich goed voelen op een school. Die leefwereld is immers dagelijkse realiteit voor de leerlingen.

Vakkenoverschrijdend werken is dan ook werken aan een veilige wereld met aandacht voor de huidige problemen. Het PTI gaat daarvoor actief op zoek naar de link tussen de eigen leefwereld van de school en de wereldproblematiek. Jongeren zetten als geen ander hun leeftijdsgroep op een ongedwongen manier aan tot positief gedrag en dat kunnen we alleen maar op gejuich onthalen. De 'jeugd van tegenwoordig' wil er echt iets aan doen. Als we hen als ondersteuners enthousiast bijstaan, verrassen ze ons keer op keer mateloos. Hen wacht immers de wereld van morgen en die moet vooral gekoesterd worden. Het PTI draagt dit respect in haar visie en laat leerlingen dan ook actief participeren in dat beleid. Op naar de volgende uitdaging!

Katy Thiriaux, Voet-coördinator, PTI Kortrijk.

Een gokje met het klimaat

Gedurende de eerste twee weken van de maand november, krijgt het KTA Villers het klimaatcasino op bezoek. De tentoonstelling staat in de kelder. De leerlingen worden meegevoerd in een wereld die focust op klimaat en energie. Het grote pluspunt van de tentoonstelling is dat de informatie over de milieuproblematiek op een interactieve manier wordt overgedragen. Bovendien is de werking ervan eenvoudig. Eerst moet je aan de roulette draaien die een bepaalde vraag aanduidt. Het antwoord op die vraag moet je dan zoeken op één van de negen flipperkasten. Dat het thema in een casino-kledingstuk steekt, maakt het nog eens extra interessant.

De tentoonstelling kadert in een van de doelstellingen van onze school om de leerlingen milieubewust te maken. Meer uitleg hierover krijgen we van mevrouw Timmers, coördinator van het milieuteam: "Dit is een prima initiatief omdat het op een speelse manier aan kennisoverdracht doet en het milieubewustzijn van onze leerlingen verhoogt." Dat onze school "groen" denkt, bewijzen de twee logo's die we al in de wacht hebben gesleept. Ook directeur Jean-Louis Vanhelmont vindt het belangrijk dat de leerlingen milieubewust worden opgevoed en tracht hier

dan ook de nodige aandacht aan te besteden: "Het milieu wordt steeds belangrijker in een school met meer dan 1000 leerlingen, we maken onze leerlingen bewust van milieuproblemen."

Ik vind het zeer belangrijk dat wij, leerlingen, als milieubewuste burgers worden opgevoed. De school speelt hierbij een belangrijke rol. Ik vind het dan ook positief dat zij hiervoor de nodige inspanningen levert. Milieuzorg zal in de toekomst een zeer belangrijke plaats innemen. Wij hebben nu nog mogen gokken met het milieu maar daarna nooit meer, daarvoor is de inzet, de aarde, onze leefwereld, te groot. Actie ondernemen is dan ook de boodschap, voor de toekomst van mens, dier en plant. Doen we er niets aan, dan zijn we werkelijk Russische roulette aan het spelen.

Gloria Jacquet, leerling 5TJGZ, KTA Villers

School als microkosmos

Niemand zal ontkennen dat de renaissance van de milieubeweging, met bezielers als Al Gore, de aarde weer wat kans op ademruimte geeft. Het doemdenken dat daarmee gepaard gaat, kan echter ontmoedigend werken. Hoe kan een school als tuin bloeien als we alleen maar zure regen voorspeld krijgen? In het Technisch Instituut Heilige Familie in Brugge willen we de leerlingen overtuigen dat je globaal kunt denken door lokaal te handelen, met de school als microkosmos.

Elke dinsdag schuimt een klasgroep de school af om ze te zuiveren van ongenode gasten, met vuilniszakken en grijpparmen in de aanslag. Ook andere biotopen, zoals het nabijgelegen Sebrechtspark, onderhouden we in samenwerking met het stadsbestuur. De uitputting van natuurlijke energiebronnen dwingt tot spaarzaamheid. Daarom nemen leerlingen wekelijks het gas- en stookolieverbruik en maandelijks het waterverbruik op.

Naast afval is verkeersveiligheid minstens even belangrijk. Om de drukte te vermijden, stippelden we vanaf elke stadspoort een veilige fietsroute uit. Theoretische verkeersveiligheid waait over hoofden heen. Daarom brengen we verkeerseducatie aan via

oriënterende wandelingen in de buurt met concrete verkeerssituaties die jonge weggebruikers dagelijks op de proef stellen. Elke maand kleven de leerlingen een verkeersvraag in de agenda die tot nadenken stemt. Bovendien ontwierp het vijfde jaar publiciteit een flitsende affiche om zichtbaarheid in het verkeer te promoten. Wie gezien wordt, en dus niet gezien wil zijn, belonen we tijdens de jaarlijkse fietsencontrole met een reflecterende band. Heel wat van die acties zijn er gekomen op initiatief van de leerlingen zelf, die de helft van de milieuwergroep uitmaken. We voorzien ook een aantal groene feestdagen. Zo is de Dikke-truierendag een jaarlijks topevenement met gastoptredens. Vorig schooljaar had de school een schaap als levende mascotte en dit jaar komt er een wolf op bezoek. Het gebrek aan natuurlijke vacht bij de leerlingen wordt dan goedge maakt met warme chocolademelk en lichaamsbeweging op muziek, terwijl de kunstrichtingen de sterren vereeuwigen in schetsen. Het hoogtepunt is de milieuwEEK, dit jaar omgedoopt tot een milieukAMP (Kordate Actie MilieuProblematiek). Een greep uit het aanbod: wateronderzoek op de Brugse vesten, films, optredens, bezoeken aan bedrijven zoals Aquafin, IVBO en een papierschepperij, knutselen met recyclagemateriaal, een verkeersquiz, voorbereiding van het rijexamen, energieaudits, nestkastjes en zonneovens bouwen, een bezoek aan de kruidentuin en het rietveld ... Logo 3 voor milieuzorg, dat we vorig jaar ontvingen, is het duwtje in de rug dat blijft stuw en naar verantwoordelijkheid. We zijn ervan overtuigd dat aandacht voor het milieu in het onderwijs met een grote leerlingenbetrokkenheid en eigentijdse inkleding leidt tot een natuurlijke reflex.

*Stijn Bolle, lid van de milieuraad,
Technisch Instituut Heilige Familie, Brugge.*

Oog voor afval

In het hoofdstuk 'Verpakken moet' van het MOS-praktijkboek 'Een goede cocktail is het lekkerst' krijg je heel wat voorbeelden en suggesties om als milieuwergroep met de hele school over het MOS-project te communiceren. Rode draad doorheen het hoofdstuk is een appèl aan de creativiteit van leerlingen, leerkrachten en medewerkers van de school.

In het Technisch Berkenboom Instituut uit Sint-Niklaas ontwerpen leerlingen uit het 7de jaar 'Publiciteit en illustratie' een affiche om de afvalpreventieacties kenbaar te maken.

De affiche is opgemaakt in de huisstijl van de school (kleurgebruik, logo's) waarmee de indruk versterkt wordt dat de actie wordt gedragen door de hele school en niet enkel een initiatief is van de milieuwergroep.

Afvalpreventie blijft bovenaan onze agenda staan.

Naast verdere acties om het zwerfvuil aan banden te leggen, willen we dit werkjaar ook het papiergebruik op onze school aanpakken.

Onze eerste opdracht bij het begin van het nieuwe schooljaar is dan ook iedereen op de school op de hoogte brengen van onze keuze voor die acties.

Leerlingen uit de milieuwergroep stellen voor om te werken met een affiche. De affiche moet op een zeer snelle manier informatie brengen, ze moet tevens mooi zijn en vooral origineel.

De eerste piste om binnen de werkgroep zelf een affiche te ontwerpen ruimt al gauw baan voor een beter idee. Als technische school hebben we immers een afdeling 'Publiciteit en illustratie'.

Een ideale manier dus om een hele richting zeer praktijkgericht bij de MOSwerking te betrekken.

Zij gaan meteen aan de slag met fototoestel en computer en ontwerpen een prachtige affiche die bij de aanvang als 'lokker' wordt gebruikt en overal opduikt met alleen de basistekst "oog voor afval" ('het oog' op de affiche bestaat uit afvalmateriaal).

Ons eerste doel is snel bereikt: 'iedereen praat erover'.

Intussen hebben de leerlingen van de milieuceel gedurende een hele periode alle afval in de refter gewogen. We hebben nu een zicht op de hoeveelheid afval die in onze refter wordt geproduceerd.

De resultaten van de meting maken we binnenkort bekend. Simultaan met de bekendmaking van de cijfers lanceren we een nieuwe affichecampagne (zelfde beeld/andere tekst) met de oproep aan iedereen om mee te werken aan een afvalarme school. Intussen broeden we verder op nieuwe plannen.

De leerlingen van de werkgroep zouden graag evolueren naar een dag zonder afval.... één maal per maand.... Wordt zeker vervolgd!

*Mia Thiron,
Technisch Berkenboom-Instituut,
Sint-Niklaas*

Bloeiende werking

In het schooljaar 2005-2006 hebben we een MOS-werkgroep opgericht. Die kent sindsdien een heel bloeiende werking! Op de site van het college, www.collegeveurne.be kun je de verslagen van de vergaderingen lezen. Ze vinden plaats in het knusse eigen lokaal.

Voornaamste werkpunten:

Afvalbeleid (reorganisatie vuilnisbakken op de speelplaats, aanleg compostzone met drie compostvaten, inzameling lege inktcartridges).

Aanplanting groene zones + onderhoud (wieden, snoeien, bemesten met zelfbereide compost).

Gezonde tussendoortjes (fruitkaart: 5 euro voor 20 knipjes, prijs per stuk fruit: één of twee knipjes).

Aanbod: appel, banaan, mandarijn, meloen, ananas, druiven, kiwi, nectarine, wortelen, suikervrije yoghurt, verse soep naargelang het seizoen.

Frequentie: iedere speeltijd (3x daags).

Inrichting MOS-lokaal.

Meewerken aan het gezondheidsbeleid op school.

Organisatie Dikke-truiendag.

*Karin Amerijckx, Inge Bellegeer en
Anniek Vandenbroele,
Bisschoppelijk College Veurne*

Uitreiking

Toen we aankwamen, waren we nog een beetje te vroeg. We hebben dan maar een beetje rondgekeken in de hall van "De Spil" in Roeselare. Je kon er gezond fruitsap en gezonde koekjes krijgen. Na een klein half uurtje was het druk in de hall. Er speelden ook mensen op instrumenten die ze hadden gemaakt van afval, o.a. een oude biertap. Hun laatste lied was het MOS-lied. Dan mochten alle leerlingen en leerkrachten van de secundaire scholen naar een optreden van "De vieze gasten". De leerlingen van het lager onderwijs gingen naar een ander optreden. Bij "De vieze gasten" ging het vooral over milieu. Het ging wel meer over de dingen die je niet moet doen, dan over dingen die je wel moet doen. Het waren twee broers en ze stelden hun hele familie voor en dan deden ze een "voetscanning". Dit onderdeel van de namiddag was het leukst. We vonden het zeker een aanrader voor onze school. Na "De vieze gasten" moesten we naar een grote zaal voor de uitreiking van de logo's. Jasper moest voor onze school het tweede logo in ontvangst nemen. Omdat er niemand was voor Katho, moest Matthias hun logo afhalen. Achteraf was er nog een drankje en waren er ook nog chips. Op de terugreis hebben we nog lang gepraat over 'Volle pot' van de "Vieze gasten".

*Jasper Buyse en Matthias Desmet,
Sint-Rembert Middenschool, Torhout*

Broodwinning op water

Als maritieme school hebben wij natuurlijk gekozen voor het thema *water* om ons eerste logo te halen. Voor ons is water niet enkel een van de vier elementen, maar ook onze *broodwinning*. Onze leerlingen hebben tijdens de projectweek alle aspecten van water onder de loep genomen. De waterfactuur is hierbij ook drastisch gedaald.

Vorig jaar was het jaar van de dolfijn. In de lessen van de afdeling visserijkunde hebben we lang stilgestaan bij de bijvangst en de campagnes die verschillende organisaties hieromtrent voeren. Met het ILVO (Instituut voor landbouw en visserijonderzoek) hebben we afgesproken om de cursussen aan te passen aan de nieuwste technieken die de bijvangst beperken. Het ILVO doet onderzoek vanuit een ecosysteem perspectief met als ultiem doel een duurzaam beheersplan van de natuurlijke rijkdommen van de zee. Dat situeert zich op het vlak van de visserijbiologie, de aquacultuur en restocking, het technisch visserijonderzoek en de kwaliteit van het mariene milieu en zijn biologische producten. Verder blijven we actief deelnemen aan "Fishing for Litter": afval dat zich in de Noordzee bevindt, opvissen en sorteren. 58 Europese vissersschepen hebben

dankzij dit project tussen 2002 en 2004 500.000 kg afval uit de Noordzee opgevist en 11 Nederlandse vaartuigen nog eens 40.000 kg op zes maanden tijd in 2005. Het project moedigt vissers aan om het afval dat ze in hun netten opvissen niet langer overboord te gooien, maar in speciale afvalzakken (big bags) op te bergen. De zakken krijgen ze gratis van de Stichting voor Duurzame Visserijontwikkeling. Samen met HORIZON EDUCATIEF moedigen wij

andere scholen aan om eens een bezoekje te brengen aan onze school. We willen hen tonen wat het element broodwinning op water inhoudt. Dat kan natuurlijk ook op onze opendeurdag (22-23 mei) of onze infoavond (11 april). In het kader van DE WEEK VAN DE ZEE willen wij graag het thema water toelichten aan andere scholen. Voor ons betekent dat meer dan leren stilstaan bij de noodzaak aan rationeel watergebruik.

In de afdeling baggervvaart hebben we bijvoorbeeld aandacht voor de nefaste gevolgen van het "zandzuigen". Baggeren kan heel wat schade aan het waterleven veroorzaken. Maar baggeren is van vitaal belang voor economie, ecologie en waterafvoer en noodzakelijk voor de ontwikkeling van het milieuvriendelijke transport over water.

Al Gore heeft met zijn 'Inconvenient Truth' onze leerlingen overtuigd van de milieuproblematiek betreffende de opwarming van de aarde en het bijkomende overstromingsgevaar, waardoor onze leerlingen alvast overtuigd zijn van jobzekerheid.

Maritiem Instituut Oostende

Geef mij maar een fietshelm en een hesje

Muisstil is het in het auditorium wanneer mevr. Boudry en dochter Annelien hun verhaal brengen voor de leerlingen van het vierde jaar. Zelfs de drukste en meest beweeglijke leerling

luistert ademloos toe. Mevrouw Boudry vertelt. In 2001 werd Annelien op haar fiets door een vrachtwagen gegrepen. Ze werd weggeslingerd en lag onmiddellijk in een coma. Het duurde weken voor zij héél langzaam tot bewustzijn kwam maar het was niet meer de Annelien van voorheen.

Alles moest zij weer aanleren: slikken, lezen, schrijven enz... Alles gaat ook wat trager nu.

Annelien spreekt rustig en stil. Ze wikt en weegt haar woorden zorgvuldig als wil ze niemand kwetsen. Want spreken is voor haar geen evidentie meer.

Haar korte termijn geheugen is beschadigd en woorden komen niet meer zo vlot als voorheen.

Ook stappen is voor haar nadenken. Eerst die voet vooruit, daarna de andere. Annelien verliest even haar evenwicht wanneer ze na haar spreekbeurt de zaal verlaat. De leerlingen hebben het gezien.

Ze zijn aangeslagen. Is dat de prijs die je moet betalen wanneer je geen helm draagt?

Dat het verhaal hen heeft geraakt, is merkbaar als we onderstaande resultaten van de enquête bekijken.

Stelling	voor het verhaal			na het verhaal		
	waar	niet waar	geen mening	waar	niet waar	geen mening
een helm is enkel voor lln. lagere school	31	59		14	76	
een helm is belachelijk/irritant	73	17		46	43	1
met een helm voel ik me veiliger	34	56		65	25	
ik draag een helm als ik alleen ben	3	87		3	86	1
ik lach mensen die een helm dragen uit	25	64	1	9	80	1
ik durf geen helm dragen uit schrik voor reacties	30	59	1	21	65	4
fietzers hebben altijd en overal voorrang	37	53		18	71	1

De leerlingen vullen ze in vóór en na het verhaal: Mevr. Verkest van de politie van Kortrijk komt de leerlingen van het 5de jaar wegwijzen in de verkeersregels.

Een makelaar brengt de leerlingen van het 6de jaar op de hoogte van de soms minder aangename kantjes van het autorijden: wat moet je doen als je bij een ongeval betrokken raakt?

De leerlingen van het 1ste jaar kunnen zich uitleven in een doorschuifspel waarmee ze de verkeersborden nog even oprissen.

Ze nemen deel aan een leuke quiz, nemen hun eigen fiets even onder de loep en leggen een heus behendigheidsparcours af.

De leerlingen van het 2de jaar bewijzen dat ze handige Harry's zijn.

Laat hen maar aan het werk gaan, mama, papa, als hun fiets plat staat. Je zoon of dochter kan de klus echt wel zelf klaren!

Voor de derdejaars kan de pret niet op.

Op een 12-koppige fiets leggen ze een aantal afstanden af. Het wordt duidelijk hoe ver die 20 m, de afstand waarop je zichtbaar bent zonder hesje, en die 150 m, de zichtbaarheidsafstand mét hesje, nu werkelijk is.

En als je dan weet dat een wagen met een snelheid van 50 km per uur een afstand van 30 m meter nodig heeft om te stoppen.

Geef mij dan maar dat hesje.

*Dorotea Sercu,
leerkracht en verantwoordelijke
van de milieugroep DE GROENE VLEK,
Sint-Theresia Instituut,
Kortrijk.*

Op de goede weg

Vroeger verzorgde de preventieadviseur een presentatie over het belang van orde, netheid en veiligheid. Hij lichtte ze zelf voor alle klassen toe. Een waar huzarenstukje!

Toen kwamen we op het lumineuze idee

om de leerlingen meer te betrekken. Als leerlingen een boodschap krijgen van medeleerlingen, hebben zij daar meer oren naar. Zo kreeg het vijfde jaar TSO de mooie taak om iedereen op school bewust te maken van het belang van orde en veiligheid.

Inhoudelijk zorgt de preventieadviseur, gesteund door de milieugroep Witte Raven, voor voldoende informatie. De leerlingen structureren de informatie en brengen op een boeiende, originele manier "hun waar" aan de man/vrouw. Elke klas krijgt uitleg over milieuzorg op school van een groepje leerlingen uit het vijfde jaar. De leerkracht Nederlands treedt hierbij op als coach, zorgt voor een stappenplan en geeft tips om op een overtuigende manier een presentatie naar voor te brengen. De leerlingen zijn zelf verantwoordelijk voor het totaalconcept.

Enkele leerlingen van de eerste graad ontwerpen in de Nederlandse les, n.a.v. de voorstelling van het MOS-project, een nieuw gevarenbord 'Opgelet! Nette school'. Op die manier willen ze hun dankbaarheid en respect uitdrukken voor het onderhoudspersoneel. En heeft onze 'sensibilisatiecampagne' daadwerkelijk effect gehad?

Enkele leerlingen uit 4BSO interviewen de dames van het hygiënisch onderhoud. Uit de gesprekken blijkt dat - wat sorteren betreft - de leerlingen op de goede weg zijn. Toch zijn er nog heel wat werkpunten: de orde in de klas is voor verbetering vatbaar en de toiletten kunnen verzorgder.

Toepassen van de energietips (ramen en deuren sluiten, de lichten doven...) blijft een uitdaging.

Sint-Jozefinstituut, Tielt

